

Handläggare
Ingrid Mårtenson
08-508 268 32

Kontorsytttrande

Betänkande av Utredningen cirkulär ekonomi Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi (SOU 2017:22).

Trafikkontoret har av kommunstyrelsen fått rubricerat ärende på remiss av kommunstyrelsen för svar senast 26 maj. På grund av kort svarstid har kontoret valt att besvara remissen med ett kontorsytttrande.

Utredningens huvuduppdrag har varit att analysera och föreslå styrmedel för att främja ökad nyttjandegrad och återanvändning av produkter för att förebygga uppkomsten av avfall. Utredningen föreslår åtgärder inom sex områden varav trafikkontoret i första hand berörs av förslagen ämnade att öka användningen av bilpooler. Kontoret har därför valt att fokusera på detta i sitt svar.

Remissen

Utredningen anger att en övergång från bilägande till fasta bilpooltjänster har potential att skapa flera positiva effekter, både i form av energi- och klimateffekter men också vad gäller resurseffektivitet och ytanvändning. Utredarna drar därför slutsatsen att det finns skäl för staten att stimulera utvecklingen av bilpooler genom att anpassa lagstiftningen. Det föreslås införas lagstadgade kriterier för allmänt tillgängliga bilpoolsfordon, vilka sedan kan användas som grund för statliga eller lokala stimulansåtgärder. Fordon ska efter prövning av Transportstyrelsen kunna registreras som allmänt tillgängligt bilpoolsfordon i trafikregistret. Utredningen föreslår också att kommuner ges möjlighet att upplåta gatumark som bilpoolspartering genom lokala trafikföreskrifter. Dessutom föreslås att kommunen ges rätt att reservera bilpoolspartering för specifikt utpekade fordon.

Utredarna föreslår att fem kriterier ska avgöra om ett fordon kan anses utgöra ett allmänt tillgängligt bilpoolsfordon. Första kriteriet anger att fordonet ska vara allmänt tillgängligt att hyra för allmänhet, företag och organisationer minst 120 timmar per vecka. Syftet med kriteriet är att utesluta biluthyrning där företag och organisationer bokar upp bilen för eget bruk så stor del av dygnet att

**Trafikkontoret
Stab**Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 268 32
Växel 08-508 272 00
ingrid.martenson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

den inte blir tillgänglig för exempelvis närboende kvällstid. Andra kriteriet anger att uthyrningen ska ske på timbasis och att minsta bokningsbara tid inte ska överstiga en timme. Syftet med kriteriet är att säkerställa snabb och enkel tillgång till fordonen. Tredje kriteriet anger att fordonet genom självbetjäning ska vara tillgängligt att boka, låsa upp och använda dygnet runt. Syftet med kriteriet är att säkerställa god tillgänglighet. Fjärde kriteriet anger att uthyraren ska tillhandahålla allmänt tillgänglig kontaktinformation och information om tjänstens upplägg, villkor och krav. Syftet med kriteriet är att säkerställa allmän tillgänglighet till tjänsten. Femte kriteriet anger att prissättningen inte får vara oskäligt hög i förhållande till kostnader för bedrivandet av verksamheten. Syftet med kriteriet är att utesluta sådan prissättning som uppenbart inte är marknadsmässig och används för att minska tillgängligheten till tjänsten. Syftet är därmed inte att detaljreglera prissättningen.

Om kommunen väljer att reservera bilpoolsplatser genom det bemyndigande som utredningen föreslår innebär det att alla registrerade allmänt tillgängliga bilpoolsfordon får parkera på platsen. I utredningen medges att de eftersträvade miljö- och ytvinsterna troligen uppnås bäst genom fasta bilpools. Samtidigt anses det av flera skäl vara svårt, och heller inte önskvärt, att utestänga flytande pooler från kriterierna för allmänt tillgängliga bilpools. Utredarna har valt att lösa detta genom att ge kommunerna möjlighet att reservera bilpoolsplatser för ett specifikt bilpoolsfordon eller en specifik bilpool. Genom den föreslagna utformningen ges kommunerna själva möjlighet att överväga vilken typ av bilpoolstjänst man vill premiera. Kommunen kan antingen besluta om bilpoolsplatser som alla registrerade bilpoolsfordon kan parkera på, eller reservera bilpoolsplatser till specifikt utpekade fordon. Kommunen kan också välja att kombinera de båda alternativen.

Om kommunen väljer att reservera bilpoolsplatser till utpekade fordon måste dock kommunen beakta kommunallagens förbud mot att ge stöd till enskilda näringsidkare och EU:s statsstödsregler. För att säkerställa att bilpoolsplatser som hyrs ut genom tillstånd tillhandahålls till marknadsmässiga villkor anges att någon form av upphandlingsförfarande eller auktion bör tillämpas.

Trafikkontorets synpunkter

Den växande staden ökar behovet av att använda stadens mark och resurser mer effektivt. Kontoret ser liksom utredarna personbils-parken som en möjlig resurs som kan användas mer effektivt, exempelvis genom en ökad övergång till bilpoolsanvändning.

Trafikkontoret är därför positivt till och välkomnar förslaget om att möjliggöra för kommuner att reservera fast parkering för bilpool på stadens gatumark, något som kontoret och staden arbetat för under en längre tid.

Under 2015 lät kontoret genomföra en utredning där olika koncept för bildelning och dess möjliga effekter på staden jämfördes. Resultatet presenterades för trafikkommittén i ett ärende 2016-05-19. En viktig slutsats från utredningen var att olika former av bildelning skapar varierande effekter på transportsystemet. Kontoret noterade att effekten av flytande bilpooler är oklar, men tros leda till att bilåkandet ökar i framförallt centrala staden. I avväganden om att stötta olika former av bildelning ansåg kontoret därför att det är viktigt att förstå hur den relativa attraktiviteten jämfört alternativa färdmedelsval påverkas och att olika former av bildelning definieras den dag det blir aktuellt att hantera bildelningsformer i lagstiftningen. Den nu aktuella statliga utredningen har gjort ett försök till en sådan definition. Kontoret anser att detta är bra och har inget att anföra vad gäller de föreslagna kriterierna.

Däremot är kontoret mer tveksamt till utredningens förslag om att möjliggöra för kommunen att reservera plats för fordon tillhörande en viss organisation. Idag sker all parkering på gatumark i konkurrens inom varje specifikt fordonsslag. Det innebär att exempelvis platser reserverade för motorcyklar är öppna för alla motorcyklister att parkera på och att de konkurrerar om de tillgängliga platserna. Detsamma gäller även för exempelvis laddplatser och platser reserverade för personer med parkeringstillstånd för rörelsehindrad. Förslaget om att möjliggöra för kommunerna att reservera parkeringsplats för ett specifikt bilpoolsfordon frångår denna princip. Kontoret ställer sig frågande till om ett sådant förfarande är förenligt med likabehandlingsprincipen enligt kommunallagen. Det är kontorets mening att den typen av reservation bör hanteras på tomtmark, inte gatumark.

Det finns också andra risker med förslaget. En framgångsrik bilpool vars fordon används mycket kan ha i stort sett tomma parkeringsplatser som ingen annan kan nyttja.

Kontoret vill slutligen lyfta fram en annan viktig aspekt. Nu liggande utredning fokuserar på brist på reserverade parkeringsplatser som det största hindret för traditionella bilpoolers tillväxt. Kontoret anser dock att en större utmaning för bilpoolsföretagen är att locka fler företag och andra kundgrupper att använda bilparken dagtid, det vill säga på andra tider än

privatpersoner, för att få ekonomisk bärighet inom verksamheten. Företag, organisationer och myndigheter saknar ofta ekonomiska incitament att använda bilpool, eftersom nuvarande regelverk uppmuntrar till bilförmåner som exempelvis användandet av egen bil mot milersättning och resor med tjänstebil. Detta är en problematik som inte alls berörs i utredningen.

Med vänliga hälsningar,

**Jonas Eliasson
Trafikdirektör**